

חצר השותפין / יג: - יד.

תוכן:

פתיחה

מח' ר' זירא ואביי

גרסאות שונות בסוגיה

בשורש מחלוקת רש"י ותוס'

סיכום

פתיחה

הגמרא (יג:) מביאה מחלוקת בין רב חסדא לר"א מה הדין כאשר אדם הזיק את חברו בחצר שמשותפת לשניהם. לדעת רב חסדא חייב, לר"א פטור. יסוד מחלוקתם הוא יותר שייך לדמות את חצר השותפים לרשות הניזק, על אף שותפותם ושייכות המזיק בחצר, או שמא שייך יותר לדמותה לרה"ר, וממילא בנזקי שן ורגל יהיה פטור מתשלומין.

מהן הסברות לכאן ולכאן?

במהלך הסוגיה הגמרא (יד.) מקשה על דעת ר"א מברייטא שאומרת שבחצר השותפין חייב. ותירוץ הגמרא הוא, באופן פשוט (לכל הפחות לפי גרסתנו בגמ', ועיין לקמן תחת הכותרת 'גרסאות שונות בסוגיה'), שודאי שאכן יש דעה לחייב בחצר השותפין, אך כמו"כ יש גם דעה תנאית לפטור, ויש לר"א על מי להסתמך. אמנם הגמרא מציעה אפשרות ליישב את המקורות התנאיים ולומר שאינם חולקים כלל. לכו"ע יש מציאות של חצר השותפין בה חייב המזיק, ומציאות בה פטור. הברייטא שפוטרת עוסקת במקרה שהשותפות בחצר היא בין לפירות ובין לשוורים, וזו שאומרת שחייב עוסקת במקרה בו יש שותפות לפירות, אך אין רשות להכניס שוורים, וממילא מי שמכניס ושורו מזיק מתחייב. לגבי מחלוקת האמוראים האמורה, הגמרא מסתפקת האם נוכל לומר שהם ג"כ לא פליגי כלל כמו שהברייטות לא חלוקות, אלא עוסקות במציאות שונות, או שנשארו במחלוקתם. ונשארת הגמרא בספק, אך על הצד שאכן נחלקו - חלקו במחלוקתם של ר' זירא ואביי.

מחלוקת ר' זירא ואביי

לאחר שהגמרא מיישבת את המקורות התנאיים, יוצא מכך שלכו"ע כאשר יש שותפות לפירות אך אין רשות לשוורים - חייב. ר' זירא תמה על כך, מדוע חייב? הרי על מנת לחייב התורה הצריכה שהנזק יתרחש ב"שדה אחר", דהיינו שתהיה זרה למזיק, וכיון שכאן הוא שותף בה, מכל מקום צריך להיות פטור. אמנם אביי חולק עליו ואומר שאע"פ ששותף בפירות, כיון שאין רשות לשוורים שייך לקרוא לשדה זו "שדה אחר" וממילא חייב.

בפשטות נראה ששורש מחלוקתם הוא בכוונת התורה במילים "שדה אחר". התורה הצריכה שהמקום שבו יתרחש הנזק יהיה זר למזיק. אך מה נקרא זר? לדעת ר"ע "מ לחייב, צריך שיהיה שדה אחר לגמרי,

באופן מוחלט. שדה כזו שאין למזיק שום שייכות אליה. וממילא כאשר יש לו רשות לשים בה פירות, הוא שייך וקשור בה וכבר אינה זרה לו לגמרי וע"כ פטור. אביי חולק על כך, וסובר שהתורה באומרה שחייב דווקא ב"שדה אחר" אינה עוסקת בבעלות ושייכות, אלא בלגיטימציה וסבירות לנזק. וממילא כאשר יש רשות לשוורים, מצד המזיק - השור, השדה הזו אינה זרה ולכן פטור. אך כשאין לו רשות לשוורים, מצד השור הרי זו "שדה אחר" ושייך לחייבו. ויוצא שלפי אביי משמעות המילים "שדה אחר" פירושו שדה שלא היה רשות למזיק לשהות בו, זרות מצד המעשה, ולא מצד השייכות והבעלות.

גרסאות שונות בסוגיה

בתירוץ הגמרא ליישוב הקושיה הנ"ל על ר"א, מביא התוס' (יג: ד"ה חצר השותפין) גרסאות שונות באיזה אופן הוא נאמר. לפי גרסתנו בגמרא "ותסברא מתניתא מי לא פליגי", בא ר"א להראות שכיון שיש כבר מחלוקת תנאים בדבר, לא שייך להקשות עליו מאחד הצדדים. לפי"ז יישוב מחלוקת התנאים שלאחמ"כ אינו מדברי ר"א אלא מדברי הגמרא עצמה. משא"כ לפי הגרסא שגורסת "ותסברא מתניתא מי פליגי", לפיה ר"א עצמו בא לומר שאין בעצם מחלוקת תנאים כלל, וכמו"כ גם הוא מודה שיש מקרה שחייב בחצה"ש ומקרה שפטור. תוס' מציין שלפי הגרסא השניה יוצא שר"א מודה שפטור דווקא כאשר יש רשות לשוורים, אך כשאין רשות - חייב. ועל זה ר"ח חולק, שאף כאשר יש רשות לשוורים - חייב. (לפחות בשלב הראשוני של הסוגיה). וצריך לשאול, מה הסברא בה"א כזו, שאף כאשר יש רשות למזיק בין לפירות ובין לשוורים, בכל זאת יתחייב בתשלום? מאיזה צד שייך לומר בה "שדה אחר"?

הנחלת משה מסביר שלפי גרסא זו רב חסדא ור"א נחלקו מה סיבת הפטור ברה"ר. ר"א סובר כמו הרא"ש והרי"ף שמוזכרים לקמן - שזו בעצם הסברה שמכוחה הוקשה לנו במבט ראשון - שסיבת הפטור היא שלשוורים יש רשות ללכת ואי אפשר לחייב אותם על נזק שהם עושים אגב זה. אך רב חסדא סובר שסיבת הפטור היא שלאדם אסור סתם להניח דברים ברה"ר, ואם הניח, פשע וזו בעיה שלו ולא נחייב את המזיק לשלם לו על כך. לכן כאן שלשני השותפים מותר להניח פירות והניזק לא פשע בהנחת הפירות, על השותף לשמור על השור שלו ויתחייב בנזקו.

בהמשך הסוגיה הגמרא (יד.) מתחבטת איך מסתדרות הרישא והסיפא בברייתא של רשב"א אליבא דר"ט. ברישא רואים שחייב נזק שלם בחצר הניזק על נזקי קרן, כר"ט, ובסיפא משמע שמשלם רק חצי נזק, כחכמים. באחד התירוצים מתרצת הגמרא שמדובר במקרה מיוחד בו לגבי שן החצר מוגדרת כחצר הניזק, וחייב, ולגבי קרן החצר מוגדרת כרה"ר וחייב רק חצי נזק אפילו לפי ר"ט.

בגמרות שלנו הגרסה בתירוץ זה היא: "לא לזה ולא לזה לפירות אלא דחד ולזה ולזה לשוורים" ומשמעותה היא שחצר זו שייכת לעניין פירות לניזק בלבד, ולשוורים יש רשות לשניהם. על כן לגבי שן שניזוקו הפירות, הדין הוא כחצר הניזק, כיון שהחצר שלו לבדו לפירות, ולכן חייב. לגבי קרן כיון שיש רשות לשניהם להכניס שוורים החצר נידונה כרה"ר וחייב חצי נזק (וכך גרסת רש"י והרמב"ם).

בתוס' (יד. ד"ה לא לזה) מובאת גרסתו של ר"ת, שגורס "לפירות דחד, ולא לזה ולא לשוורים". דהיינו, ר"ת סובר שלא ייתכן לומר שיש רשות למזיק להכניס שורו לחצר ועם זאת לחייבו על נזקי שן. התוס' מקשה על גרסת רש"י מכח סברא זו, ומוסיף "כדמוכח לעיל". נראה שכוונתו לדברי אביי לעיל שאמר שבמיוחדת לפירות לשניהם ולשוורים אסור להכניס שוורים, חשיב חצר הניזק מפני שאין רשות להכניס

שווריהם, אף שלשניהם מותר להכניס פירות. משמע שאם מותר להם להכניס שווריהם אין זה חצר הניזק, ויהיה המזיק פטור¹. בדומה לקושי שהיה לנו בגרסת התוס' (יג:) לעיל בדברי רב חסדא שמחייב אף כאשר לשניהם יש רשות להכניס שוורים.

אמנם האמת שאין זה קשה כל כך על גרסת רש"י. הרי ייתכן שרש"י סובר שדווקא שם תיחשב רה"ר מאחר ולשניהם מותר להכניס פירות, אך במקרה זה שמיוחדת לפירות דחד, ניתן לומר שחשיב חצר הניזק אף שלשניהם מותר להכניס פירות. תוס' אכן סובר שהדבר שקובע בעיקר אם ייחשב רה"ר או חצר הניזק זה השוורים ולא הפירות. לכן לשיטתו באמת לא ניתן לגרוס לזה ולזה לשוורים. אך רש"י ככל הנראה חולק על סברא זו.

ניתן לראות שהם לשיטתם גם לקמן (יז:). הגמ' מביאה את דברי ר"א שבא ליישב את המשנה שהובאה קודם לכן (יז:), באומרו שכולה ר' טרפון היא, וחייב על שן ורגל ובכל זאת קרן ישלם חצי נזק ולא נזק שלם. הכיצד? אומר ר"א שמדובר בחצר שמיוחדת לפירות דחד, ועל כן בנוגע לשן ורגל היא חצר הניזק, "ולזה ולזה לשוורים" כלומר לשוורים מיוחדת היא לשניהם ולכן לעניין קרן לא נחשבת חצר הניזק לחיבו נזק שלם גם לר' טרפון. תוס' (שם ד"ה כולה) גורס "לא לזה ולא לזה לשוורים" מאותה סיבה שהוא שינה את הגרסה לעיל (יד.) כמבואר לעיל. עכ"פ התוס' מקשה על גרסת רש"י לזה ולזה לשוורים, שלפי זה ניתן לפשוט מכאן את ספק הגמרא לעיל (יד.) ולהוכיח שר"א ורב חסדא לא נחלקו בכלל, אלא ר"א שאמר שפטור דיבר במיוחדת לפירות ולשוורים, ורב חסדא דיבר במיוחדת לשניהם לפירות ולא לשוורים. וראיתו מכך שר"א אומר כאן שחייב במיוחדת לפירות דחד ולשניהם לשוורים, ואם כך כ"ש שבמקרה שלשניהם אסור להכניס שוורים, יחשיבו ר"א כחצר הניזק, למרות שלשניהם מותר להכניס פירות. גם כאן רואים שתוס' סובר שעיקר העניין שקובע הוא השוורים ולא הפירות, ולכן לא מפריע לו לעשות ק"ז ממקום שמיוחד לפירות דחד למקום שמיוחד לשניהם לפירות שגם הוא ייחשב חצר הניזק. אך לרש"י ניתן לומר שלא הוקשה דבר זה כי סובר שק"ו זה לא מתחיל בכלל. אמנם רואים כאן שר"א חייב במקרה שמיוחדת לפירות דחד אף שלשניהם מותר להכניס שוורים, אך במקרה שמיוחדת לפירות לשניהם ניתן לומר שנחשבת החצר לרה"ר בשל כך, אף שלשניהם אסור להכניס שוורים.

בשורש מחלוקת גרסאות רש"י ותוס'

אם כן רואים בתוס' יותר דגש על עניין רשות השוורים, שזהו המדד הקובע אם שייך לחייב את המזיק או לא. בתוס' לכאורה צריך לומר שסובר כדעת הרי"ף בעניין פטור שו"ר ברה"ר, שכתב שפטורים משום שאורחייהו כך, דהיינו, כיון שדרכם להלך ברה"ר בהיתר, ודרכם להזיק, לא שייך לחייבם על נזקים שעושים באורחייהו. הסברא היא שיש להם רשות להלך ברה"ר וברשות זו עצמה טמון הנזק עצמו כיון שדרכם להזיק בכך. על אותו משקל תוס' אצלנו סובר שהדבר תלוי ברשות של השור להלך באותה חצר. וממילא מובן מדוע תוס' מתעלם לחלוטין מההבדל בין המקרים; הרי "לעיל" מדובר ששותפים בפירות

¹ הנמוקי יוסף גורס כמו רש"י, אך מסביר שמותר לשניהם להכניס לשם שוורים דווקא כאשר אין שם את הפירות של אותו אחד. לפי"ז לא תקשה קושיית התוס' וניתן לחייב על שו"ר כיון שהשור נכנס בזמן שהיה אסור לו להיכנס. ובאמת כשמותר לשניהם להיכנס אין חיוב על שו"ר.

ויותר שייך לפטור מאשר כאן שעסקינן בפירות דחד. אך לתוס' אין זה משנה כיון שהדבר תלוי אך ורק ברשותו של השור להלך שם, והשאלה אם יש לו רשות או אין לו רשות היא קובעת את אחריותו על הנזק. רש"י לעומת זאת מתעלם מסברת תוס'. לא מפריע לרש"י לומר שיש רשות להכניס שוורים ואעפ"כ נחייב על נזקי שו"ר. ניתן לומר בכך כמה הסברים:

א. ניתן להבין שרש"י חולק מן היסוד על עצם סברת הרי"ף. וכמו שהרא"ש (ס"א) באמת תמה על הרי"ף, כיצד ייתכן לקחת גדר של התורה ולתת בו סברא? אלא מבין רש"י שכשהתורה אמרה "ובער בשדה אחר" כוונתה הייתה לקבוע גזירת הכתוב שעל פי המקום בו התרחש הנזק הוא נידון, אם יש גדר של "שדה אחר" - חייב, ואין הדבר תלוי בסברא. ממילא אומר רש"י שהדיון הוא האם שייך לדמות את אותה חצה"ש לשדה אחר - חצר הניזק. לכן לפי רש"י הגורם המרכזי שקובע את החיוב הוא האם יש לניזק שייכות בלעדית בחצר. כאשר החצר שלו לבדו לפירות שייך לקרוא עליה "שדה אחר" ולחייב, אע"פ שיש רשות לשניהם לשוורים. ולכן רש"י יוכל לענות על קושיות התוס', שאינו דומה הכא לדלעיל שהרי לעיל בדברי אב"י יש לשניהם רשות לפירות וממילא אין לניזק שייכות בלעדית בפירות, ולכן פטור דווקא שם, כמבואר לעיל.

תירוץ זה אמנם לא יתרץ את שהוקשה לנו בדעת רב חסדא בגרסא שהובאה בתוס' (יג: ד"ה חצר השותפין): "מתניתין מי פליגי", ונזדקק להסבר הנחל"מ שהובא לעיל. כיון ששם מדובר במיוחדת לשניהם לפירות, בעוד שהסבר זה מסביר רק כיצד ניתן לחייב כשיש רשות לאחד לפירות אף שלשניהם יש רשות לשוורים. ב. ההסבר השני האפשרי הוא שרש"י אכן מסכים עם עצם סברת הרי"ף לגבי פטור נזקי שו"ר ברה"ר, אלא שיש חילוק בין רה"ר רגילה ובין הנידון דידן. הרא"ש בהסברו על דברי הרי"ף כותב שההבדל בין שו"ר ובין נזקי קרן מועדת שאף היא אורחיה (וקשה על הרי"ף מדוע באמת חייבים על נזקי קרן מועדת ברה"ר לשיטתו), הוא שעל קרן מועדת שייך לחייב את הבעלים בשמירה. משא"כ בנזקי שו"ר ש"א אפשר שילכו הבעלים אחריהן תמיד", ולכן בעצם התורה לא חייבה שמירה ברה"ר אלא פטרה מתשלומין. אבל בנידון דידן יוכל רש"י לומר שטענה זו אינה קיימת; ברה"ר באמת לא נוכל לחייבו ללכת אחר בהמתו תמיד מפני הטרחה. אך כאן מדובר בחצר אחת מסויימת ושייך לחייבו שמירה במתחם מסויים אע"פ שניתנה לו רשות להכניס שוורו, ברה"י שייך לחייב שמירה, ולכן יהיה חייב.

תירוץ זה מיישב גם את הגרסא בתוס' (יג: ד"ה חצר השותפין), להסביר כיצד רב חסדא מחייב אף במיוחדת לזה ולזה לפירות ולשוורים.

ר' אריה לייב מאלין בחידושו (ס"ה) מסביר שרש"י ותוס' נחלקו מה מגרע את החצר מלהיות שדה אחר וחצר הניזק. לתוס' לכ"ע אם יש למזיק רשות להכניס את השור, שהוא הדבר המזיק בפועל, אין זה נקרא חצר הניזק ופטור. ור"ז ואב"י נחלקו במקרה שיש למזיק רשות ושייכות בדבר הניזק, בפירות, אך אין לו רשות להכניס שוורים. האם יש כח בשותפות כזו גם כן לגרע מהיות החצר שדה אחר לגביו, ויהיה פטור, או לא ויתחייב. לעומתו רש"י סובר שהרשות בדבר המזיק לא מגרעת בכלל מהיות החצר חצר הניזק, וכל השאלה היא האם זה כרה"ר או לא. ולכן לפי רש"י המדד הוא השייכות בפירות, ואף כשיש רשות למזיק אפילו בדבר המזיק עצמו, אם לניזק יש בלעדיות ברשות להכניס פירות יש לו יתרון בשייכות לחצר ועדיין תיחשב לגבי המזיק שדה אחר, ורק במקרה שדומה ממש לרה"ר, שהשותפים שווים לגמרי ולשניהם יש רשות בין לשוורים ובין לפירות אכן תיחשב השדה כרה"ר לגמרי ופטור המזיק מתשלומין.

חצר שאינה של שניהם

הרא"ש בדבריו על הסוגיה (סי' יז) כותב:

"ושמענין מינה דחצר שאין של שניהם פטור בה על השן ועל הרגל דלא תימא וביער בשדה אחר אתא לאפוקי רה"ר לפי שהבהמה הולכת שם ברשות, אבל אם הכניס ראובן פירותיו לחצר שמעון שלא בידיעת שמעון ונכנס שור של לוי ואכלתן שדה אחר קרינן ביה כיון שאין לו רשות ליכנס שם". כלומר אומר הרא"ש שאף בחצר שאינה של המזיק ולא של הניזק אלא של אדם שלישי, חייב על שן ורגל. הפלפולא חריפתא מקשה, כיצד הרא"ש אומר שפטור בחצר שאינה של שניהם? הרי סברת הרא"ש והרי"ף שברה"ר פטור כי יש לו רשות להלך שם, ובחצר זו אין לו רשות להלך? ומתרץ שכיון שלבעל החצר עצמו יש פטור אם בהמתו תאכל את הפירות, שכן לו וודאי יש רשות להלך שם, הוי כאילו הניזק איבד פירותיו לדעת ולכן אף המזיק שנכנס לשם ללא רשות, פטור על אכילתם. וכך מובנים גם דברי הרמב"ם שכתב:

"הזיקה ברשות הרבים או בחצר שאינה של שניהם לא למזיק ולא לניזק או בחצר שהיא של שניהן והרי היא מיוחדת להניח בה פירות ולהכניס לה בהמה כגון הבקעה וכיוצא בה. אם בשן ורגל הזיקה כדרכה הרי זה פטור מפני שיש לה רשות להלך [כאן] וכאן ודרך הבהמה להלך ולאכול כדרכה ולשבר בדרך הילוכה".

נראה מפורש בדבריו שבחצר שאינה של שניהם פטור מאותו טעם שפטור ברה"ר, והוא, שיש לשוורים רשות להלך. והרי בחצר שאינה של שניהם אין לו רשות? אלא נראה שכוונתו כהסבר הפלפולא חריפתא, שמתוך שלבעל יש החצר יש רשות, גם אדם אחר שהזיק פטור. ר' אריה לייב מאלין בחידושי (סי' סה) מאריך לבאר שגם לדעת הרי"ף אין הסברא שכתב הסיבה היחידה לפטור, וודאי שישנה גם גזירת הכתוב לפטור כל מקום שאינו חצר הניזק. אלא שברה"ר ישנו פטור נוסף מטעם סברא זו². לפי"ז מיושבת קושיית הפלפולא חריפתא. בחצר שאינה של שניהם מודים הרי"ף והרא"ש שפטור מטעם שאינה שדה אחר, ע"פ הגדרת הגמרא ששדה אחר משמעותו שדה הניזק בלבד.

סיכום

רב חסדא ור"א נחלקו האם בחצר השותפין חייב על שור"ר. הגמרא אומרת שבחצר שמייוחדת לפירות ולא לשוורים לכ"ע חייב. ר' זירא חולק ואומר שאין זה שדה אחר כיון שלשניהם יש רשות לפירות. אביי משיב לו שכיון שאין רשות לשוורים הוי חצר הניזק. הסברנו שר"ז סובר שכוונת התורה בשדה אחר היא שתהיה זרה למזיק לגמרי, מצד השייכות בחצר. אך אביי סובר שהזרות צריכה להיות מצד מעשה הנזק, שלמזיק לא היתה רשות להיות שם. לכן ברגע שלא היתה רשות לשוורים נקראת החצר שדה אחר. ראינו בתוס' שתי גרסאות בתירוץ הגמרא לר"א "מתני' מי לא פליגי", או "מתני' מי פליגי". לפי הגרסא השנייה יוצא שרב חסדא מחייב במקרה שמייוחדת לשניהם לפירות ולשוורים, והתקשינו כיצד ייתכן לחייב במציאות כזו שיש רשות לשוורים להלך. הבאנו את הסבר הנחלת משה שרב חסדא סובר שסיבת

² ע"פ חידוש זה, שישנם שני סוגי פטורים, מיישב ר' אריה לייב קושיות נוספות שיש בשיטת הרי"ף. ועיי"ש באורך.

הפטור של שו"ר ברה"ר היא שאין לניזק רשות להניח פירותיו ברה"ר, ולפי"ז מובן כיצד מחייב כאן, כיון שכאן יש לניזק רשות להניח פירותיו.

בדומה לזה התקשינו בגרסת רש"י בהמשך הסוגיה: "לפירות דחד ולזה ולזה לשוורים". וכפי שהקשה עליו תוס' והוכיח מדברי אב"י שבמיוחדת לפירות ולא לשוורים אמר שחייב דווקא משום שאין רשות לשוורים. אך כשיש רשות לשוורים כולם יודו שפטור. הסברנו שלרש"י זה לא קשה כיון שאב"י דיבר במקרה שמיוחדת לשניהם לפירות, וכאן מדובר במיוחדת לפירות דחד, ורש"י סובר שלא רק הרשות לשוורים קובעת אלא השייכות בחצר לפירות היא גם משמעותית ולכן אין להשוות בין המקרים. בזה מיושבת גם קושיית התוס' לקמן (טז. ד"ה כולה) על גרסת רש"י, שהיתה צריכה הגמ' לפשוט את ספקה במח' ר"א ור"ח מדברי ר"א שם שחייב בחצר המיוחדת לפירות דחד ולשניהם לשוורים ולהוכיח שר"א מחייב שמיוחדת לפירות ולא לשוורים. לדעת רש"י אין להוכיח ממקום שמיוחדת לפירות דחד, לחייב במקרה שמיוחדת לפירות לשניהם.

תירצנו באופן נוסף כי רש"י סובר שהפטור ברה"ר הוא אמנם משום שא"א לחייב את המזיק לשמור כל הזמן ברה"ר, אך במקום מסויים כחצר השותפין ניתן לדרוש ממנו לשמור יותר על שורו. הסבר זה מיישב גם את מה שהתקשינו בשיטת רב חסדא בגרסא השנייה בתוס', ומובן כיצד ניתן לחייב גם במקום שמיוחדת לפירות ולשוורים.

הבאנו גם את הסבר ר' אריה לייב למחלוקתם; תוס' סובר שרשות לדבר המזיק בוודאי מגרעת מחצר הניזק, ואב"י ור"ז נחלקו האם גם רשות בדבר הניזק מגרעת. לעומתו רש"י סובר שכדי שחצר לא תיקרא חצר הניזק היא צריכה להיות ממש כרה"ר דהיינו שהרשות שלהם בחצר תהיה שווה.

הבאנו את דברי הרא"ש שפטור גם בחצר שאינה של שניהם. הפלפולא חריפתא הקשה שזה לא מסתדר עם סברת הרי"ף והרא"ש שהרי כאן אין לו רשות להלך ומדוע פטור? ותירץ שמאחר ולבעל החצר יש רשות להלך שם, הניזק הפקיר את פירותיו להינזק בהניחם שם. לכן גם אדם אחר שהזיקו יפטור. ראינו שבכך מיושבים גם דברי הרמב"ם שכתב אותו טעם לפטור בחצר שאינה של שניהם וברה"ר - שיש לו רשות להלך. הבאנו גם את תירוץ ר' אריה לייב שגם הרא"ש מודה כי מלבד הסברא שהביא הרי"ף לפטור ברה"ר, ישנו הפטור של גזירת הכתוב "שדה אחר" לפטור כל חצר שאיננה חצר הניזק.